

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: **P. H.**, nar. X., občan SR, bytom P., zastúpená *JUDr. Jánom Vaškom, advokátom, Podjavorinskej č. 3, Prievidza*, proti odporčkyni: **Sociálna poisťovňa, ústredie**, ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o návrhu v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy, takto jednomyselne

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh **z a m i e t a**.

Navrhovateľke náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e

Návrhom na začatie konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy sa navrhovateľka domáhala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) uložil odporčkyni povinnosť doručiť navrhovateľke rozhodnutie vo veci priznania náhrady za bolesť do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia; zároveň si uplatnila náhradu trov konania vo výške 218,76 eur.

Uviedla, že nečinnosť odporckyne spočíva v tom, že nerozhodla o žiadosti navrhovateľky zo dňa 24. februára 2014 o vyplatenie bolestného v lehote 60 dní plus 60 dní podľa § 210 ods. 2 v spojení s § 193 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o sociálnom poistení“), pričom toto konanie prerušila rozhodnutím zo dňa 22. mája 2014 z dôvodu konania o predbežnej otázke do doručenia právoplatného rozhodnutia Okresného súdu v Nitre vo veci č. k. 15C/174/2013 v konaní o zaplatenie náhrady škody odporckyne, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku zavineného protiprávneho konania.

V dôvodoch svojho návrhu namietala nesprávnosť postupu odporckyne v súvislosti s rozhodnutím o prerušení konania o vyplatenie bolestného z dôvodu konania o predbežnej otázke. Podľa jej názoru v konaní, v ktorom nevystupuje ako účastník konania a teda nemá žiadny vplyv na jeho priebeh, nie je mysliteľným, aby sa v ňom riešila predbežná otázka, ktorá by mohla mať vplyv na vyplatenie jej nároku na bolestné. V uvedenom konaní vystupuje ako svedok a je jej známe, že odporckynia vedie konanie o náhradu škody vo výške 10 061,40 eur z dôvodu jej vyplateného úrazového príplatku.

Ďalej uviedla, že odporckyni adresovala list zo dňa 4. septembra 2014, z ktorého obsahu je zrejmé, že ide o sťažnosť proti postupu odporckyne v konaní o náhradu za bolesť. Odporckynia odpovedala listom č. 47801-6/2014-Ba zo dňa 1. októbra 2014, v ktorom informovala navrhovateľku o nariadení znaleckého dokazovania. Tento postup považovala

za nepochopiteľný, pretože je podľa jej názoru objektívnym faktom, že pri úraze –autonehode utrpela viaceré závažné zranenia, na následky ktorých bola jeden a pol roka práceneschopná, musela podstúpiť operáciu a pri liečení jej ochorení boli zainteresovaní viacerí lekári, preto akékoľvek pochybnosti o objektívnosti a správnosti posudzovania jej zdravotného stavu sú vylúčené.

Ďalej dodala, že závažnosť jej zdravotného stavu potvrdila aj sama odporkyňa, ktorá jej svojimi rozhodnutiami č. X. zo dňa 9. októbra 2013 priznala invalidný dôchodok a rovnako Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, ktorý jej rozhodnutím č. PD1/OPČ/SOC/2014/39295-03/201108 HEJ/VAL zo dňa 28. januára 2014 priznal štatút fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Záverom zdôraznila, že vzhľadom na koncepciu zákona o sociálnom poistení nemá žiadny iný spôsob okrem konania podľa štvrtej hlavy piatej časti O.s.p., ktorým sa môže domáhať svojho nároku, pretože proti rozhodnutiu o prerušení nie je prípustný opravný prostriedok, čím jej odporkyňa bráni využiť právo na súdnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a z § 3 O.s.p.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení zo dňa 20. júla 2015 žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh navrhovateľky zamietol a nepriznal jej náhradu trov právneho zastúpenia.

Poukázala na to, že rozhodnutím č. 14795-40/2014-PD z 22. mája 2014 podľa § 193 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. prerušila konane vo veci nároku navrhovateľky na náhradu za bolesť, ktorý si uplatnila z dôvodu poškodenia zdravia v dôsledku pracovného úrazu, ktorý utrpela 9. augusta 2014. Dôvodom na prerušenie konania bolo prebiehajúce súdne konanie pod sp. zn. 15C/174/2013, v ktorom odporkyňa, ako aj vedľajší účastník spochybňujú charakter a rozsah zranení navrhovateľky a to tak vo vzťahu k primeranosti dĺžky pracovnej neschopnosti spôsobenej pracovným úrazom, ako aj vo vzťahu k následkom, ktoré mali vzniknúť navrhovateľke v súvislosti s týmto pracovným úrazom. Podľa odporkyne výsledky súdneho konania aj vzhľadom na navrhované vykonanie znaleckého dokazovania znalcom z odboru traumatológie môžu mať podstatný vplyv na rozhodovanie o uplatnených nárokoch navrhovateľky.

K návrhu navrhovateľky na začatie konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy odporkyňa argumentovala, že navrhovateľka nevyčerpala prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, keď neaplikovala postup podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach, čo v zmysle § 250t ods. 1 O.s.p. samo o sebe znamená zákonnú neprípustnosť ňou podaného návrhu.

V tejto súvislosti sa odvolávala na stanovisko NS SR, ktoré zaujal v uznesení sp. zn. 9Sžnč/2/2014-25 z 23. júla 2014, „*keď podľa jeho názoru list právneho zástupcu navrhovateľa, v ktorom žiadal odporkyňu, aby podľa ust. § 210 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. vydala a doručila v predmetnej veci rozhodnutie navrhovateľovi, ako aj ďalší list, v ktorom konštatoval, že rozhodnutie o prerušení konania je nezákonné a jej postup nemožno hodnotiť inak ako bezdôvodné prieťahy v konaní, pričom žiadal o vydanie a doručenie rozhodnutia, neboli podľa názoru odvolacieho súdu sťažnosťami a mali charakter vyjadrenia, názoru resp. žiadosti podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zákona o sťažnostiach, preto dospel k záveru, že navrhovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré umožňuje osobitný predpis.*“ Na základe uvedeného z obsahu podania navrhovateľky zo dňa 4. septembra 2014, na ktorý sa odvolávala

vo svojom návrhu, je podľa odporkyne zrejmé, že navrhovateľka nevyčerpala pred podaním návrhu podľa štvrtej hlavy piatej časti O.s.p. správne prostriedky právnej ochrany.

Odporkyňa konštatovala, že považuje právoplatné rozhodnutie č. 14795-40/2014-PD z 22. mája 2014, ktorým prerušila konanie o nároku navrhovateľky na náhradu za bolesť za zákonné a dôvodné, a to najmä s poukazom na výsledok znaleckého dokazovania v konaní pred orgánmi činnými v trestnom konaní a s poukazom na navrhované znalecké dokazovanie v konaní pred Okresným súdom v Nitre sp. zn. 15C/174/2013, ktorého výsledkom by podľa jej názoru mohli byť skutočnosti majúce vplyv na posúdenie nároku navrhovateľky nielen na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a náhradu za bolesť, ale aj posúdenie nároku navrhovateľky na úrazovú rentu v konaní, ktoré bolo rozhodnutím č. 44077-3/2014-BA z 11. augusta 2014 tiež prerušené.

Navrhovateľka na vyjadrenie odporkyne odpovedala podaním z 27. augusta 2015, v ktorom uviedla, že jej list zo 4. septembra 2014 je potrebné nesporne považovať za sťažnosť, pričom aj sama odporkyňa ho podľa jej názoru za sťažnosť považovala. Napriek uvedenému mala navrhovateľka za to, že predchádzajúce podanie sťažnosti nie je nevyhnutným predpokladom návrhu na začatie konania podľa štvrtej hlavy piatej časti O.s.p. Ďalej uviedla, že sú jej známe rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach, podľa ktorých je potrebné najprv podať sťažnosť, avšak tieto rozhodnutia sú v absolútnom rozpore s dlhodobou praxou Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej podanie sťažnosti nie je podmienkou úspešnosti návrhu o uloženie povinnosti vydať rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný podľa § 246 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 250t ods. 4 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný.

Podľa § 250t ods. 1 O.s.p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy **nekoná bez vážneho dôvodu** spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Podľa § 250t ods. 4 O.s.p. súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako tri mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť. Súd môže na návrh orgánu verejnej správy túto lehotu predĺžiť. Nedôvodný alebo neprípustný návrh súd zamietne.

Účel ochrany práv v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy spočíva v úmysle zákonodarcu zabezpečiť ochranu práv fyzických alebo právnických osôb, ak orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný tak, že sa fyzická alebo právnická osoba môže domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy konať a rozhodnúť. Predpokladom priznania uvedenej ochrany fyzickej alebo právnickej osoby súdom v zmysle uvedenej právnej normy je preukázanie, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom, tým, že je v konaní nečinný a jeho nečinnosťou by mohli byť práva alebo právom chránené záujmy fyzickej alebo právnickej osoby, domáhajúcej sa takejto ochrany návrhom, porušené alebo inak dotknuté. Súčasne zákonodarca určuje ako ďalšiu zákonnú podmienku podmieňujúcu prípustnosť domáhať sa ochrany proti nečinnosti orgánu

verejnej správy využitie prostriedkov, ktorých použitie ustanovuje osobitný predpis, ktorých využitie zákonodarca predpokladá pred podaním žaloby proti žalovanému správnomu orgánu, ktorou sa domáha začatia konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky mal za preukázané, že navrhovateľka dňa 9. augusta 2011 utrpela pracovný úraz, keď na trase z Nitry do miesta bydliska zastavila pred kruhovým objazdom v kolóne áut v obci Dolné Lefantovce, v tej chvíli do služobného vozidla zozadu narazilo ďalšie vozidlo, ktoré viedol P. S. a týmto nárazom bolo auto navrhovateľky natlačené do vozidla, ktoré stálo v kolóne pred navrhovateľkou. Navrhovateľka utrpela zranenia, na následky ktorých bola od 10. augusta 2011 do 28. februára 2013 dočasne práceneschopná. Svojím konaním sa pán P. S. dopustil priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. g/ zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Odporkyňa s odvolaním sa na ust. § 238 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého má voči tretím osobám právo na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania, sa na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 15C/174/2013 žalobou domáhala zaplataenia náhrady škody, ktorá je vznikla výplatom dávok v dôsledku protiprávneho konania, pričom v konaní ako odporca vystupuje zamestnávateľ pána P. S..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej zistil, že navrhovateľka dňa 24. februára 2014 podala v zmysle § 99 zákona o sociálnom poistení žiadosť o priznanie náhrady za bolesť. Odporkyňa listom č. 14795-33/2014-PD zo dňa 22. apríla 2014 predĺžila lehotu na vydanie rozhodnutia zo 60 dní o ďalších 60 dní z dôvodu došetrenia nároku na náhradu za bolesť. S odvolaním sa na vzniknutý pracovný úraz a na prebiehajúce súdne konanie začaté na základe návrhu odporkyne vedenom na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 15C/174/2013 o zaplataenie náhrady škody, ktorá odporkyni vznikla výplatom dávok v dôsledku zavineného protiprávneho konania, vydala Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza ako vecne príslušná organizačná zložka odporkyne rozhodnutie č. 14795-40/2014-PD z 22. mája 2014, ktorým podľa § 193 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov prerušila konanie z dôvodu začatia konania o predbežnej otázke. V uvedenom konaní sú v zmysle odôvodnenia rozhodnutia o prerušení konania riešené otázky charakteru a rozsahu zranení navrhovateľky a to vo vzťahu k primeranosti dĺžky pracovnej neschopnosti, spôsobených pracovným úrazom a tiež aj následky, ktoré mali navrhovateľke vzniknúť v súvislosti s pracovným úrazom, ktoré aj vzhľadom na navrhované znalecké dokazovanie znalcom z odboru traumatológie, môžu mať podstatný vplyv pri rozhodovaní o uplatnenom nároku na náhradu za bolesť.

Najvyšší súd konštatuje, že stav prerušenia administratívneho konania podľa § 193 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, za účelom vyriešenia predbežnej otázky v konaní pred Okresným súdom v Nitre pod sp. zn. 15C/174/2013 nie je možné hodnotiť ako nečinnosť odporkyne. Vyriešenie otázok ktoré sú podstatné pre posudzovanie uplatneného nároku na náhradu za bolesť akými sú posúdenie charakteru a rozsahu zranení a to najmä k primeranosti dĺžky pracovnej neschopnosti, ako aj následky pracovného úrazu, majú bez akýchkoľvek pochybností charakter predbežnej otázky vo vzťahu ku konaniu, predmetom ktorého je nárok na náhradu za bolesť z titulu pracovného úrazu.

Ustanovenie § 250t ods. 1 O.s.p. upravuje podmienku prípustnosti návrhu na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy. Ide o vyčerpanie dostupných prostriedkov podaných s cieľom nápravy vzniknutého stavu. Za právne prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, považuje judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako

aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky predovšetkým inštitút sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach (predtým zákona č. 152/1998 Z.z.). Nezastupiteľná úloha sťažnosti spočíva najmä v tom, že nielen navrhovateľ, ale aj samotný orgán verejnej správy sa musí pred súdnym konaním dozvedieť o existencii situácie, ktorú navrhovateľ podľa svojho najlepšieho svedomia a vedomia klasifikuje ako nečinnosť, a to preto, aby bol nielen informovaný o dôvodoch, ktoré vedú navrhovateľa k hodnoteniu tejto situácie ako nečinnosti, ale najmä, aby sa mohol k týmto dôvodom nielen vyjadriť, ale pokiaľ sa s nimi stotožní, mohol aj tento stav bez súdnej pomoci v medziach svojej právomoci rýchlo a účinne odstrániť. V danom prípade má súdna pomoc poskytovaná v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj podľa § 250v ods. 1 O.s.p. subsidiárny charakter a je možné sa jej domáhať iba v prípade aktívneho vyčerpania prostriedkov.

Navrhovateľka listom zo dňa 4. septembra 2014, na ktorý poukázala v návrhu, žiadala odporkyňu o realizáciu kontroly, či postup Sociálnej poisťovne, pobočky Prievidza, v súvislosti s prerušením konania z dôvodu začatia konania o predbežnej otázke, je v súlade so zákonom. Uvedené podanie nie je možné podľa názoru najvyššieho súdu hodnotiť ako sťažnosť v zmysle zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach; má charakter žiadosti (§ 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach. Vzhľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že navrhovateľka nevyčerpala všetky prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, a preto jej návrh aj z tohto dôvodu považoval za neprípustný.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd nepovažoval návrh za dôvodný a preto ho zamietol podľa § 250t ods. 4 O.s.p.

O náhrade trov konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 250t ods. 5 O.s.p. tak, že navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože v konaní nebola úspešná.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu **nie je** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 26. novembra 2015

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Emília Čičková